ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

8. května 2008 *

Ve spojených věcech C-5/06 a C-23/06 až C-36/06,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutími Finanzgericht Düsseldorf (Německo) (C-5/06) a tribunal de grande instance de Nanterre (Francie) (C-23/06 až C-36/06) z 2. a 5. ledna 2006, došlými Soudnímu dvoru 9. a 20. ledna 2006, v řízeních

Zuckerfabrik Jülich AG, dříve Jülich AG (C-5/06)

proti

Hauptzollamt Aachen

a

Saint Louis Sucre SNC (C-23/06),

Société des Sucreries du Marquenterre SA (C-24/06),

SA des Sucreries de Fontaine Le Dun, Bolbec, Auffray (SAFBA) (C-25/06),

* Jednací jazyky: němčina a francouzština.

SA Lesaffre Frères (C-26/06),

Tereos, právní nástupkyně Sucreries, Distilleries des Hauts de France (C-27/06),

SA Sucreries & Distilleries de Souppes – Ouvré fils (C-28/06),

SA Sucreries de Toury et Usines Annexes (C-29/06),

Tereos (C-30/06),

Tereos, právní nástupce SAS Sucrerie du Littoral Groupe SDHF (C-31/06),

Cristal Union (C-32/06),

Sucrerie Bourdon (C-33/06),

SA Sucrerie de Bourgogne (C-34/06),

SAS Vermendoise Industries (C-35/06),

SA Sucreries et Raffineries d'Erstein (C-36/06)

proti

Directeur général des douanes et droits indirects,

Receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, L. Bay Larsen (zpravodaj), K. Schiemann, J. Makarczyk a C. Toader, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. března 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Zuckerfabrik Jülich AG (dříve Jülich AG) H.-J. Prießem, Rechtsanwalt,

– za Saint Louis Sucre SNC S. Le Royem, avocat,

– za Société des Sucreries du Marquenterre SA, jakož i společnosti SA des Sucreries de Fontaine Le Dun, Bolbec, Auffray (SAFBA), SA Lesaffre Frères, Tereos, právního nástupce Sucreries, Distilleries des Hauts de Francie, SA Sucreries & Distilleries de Souppes – Ouvré fils, SA Sucreries de Toury a Usines Annexes, Tereos, Tereos, právního nástupce SAS Sucrerie du Littoral Groupe SDHF, Cristal Union, Sucrerie Bourdon, SA Sucrerie de Bourgogne, SAS Vermendoise Industries a SA Sucreries et Raffineries d'Erstein N. Coutrelisem, avocat,

– za německou vládu M. Lummou a U. Forsthoffem, jako zmocněnci, ve spolupráci s L. Haringsem, Rechtsanwalt,

– za francouzskou vládu G. de Berguesem, jakož i A. Colomb a A.-L. During, jako zmocněnci,

– za řeckou vládu V. Kontolaimosem, jakož i E. Svolopoulou a S. Charitaki, jako zmocněnci,

– za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. Aiellem, avvocato dello Stato,

– za Komisi Evropských společenství M. Nolinem a F. Erlbacherem, jakož i C. Cattabriga, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. června 2007,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 15 nařízení Rady (ES) č. 1260/2001 ze dne 19. června 2001 o společné organizaci trhů v odvětví cukru (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 03/33, s. 17), platnosti čl. 6 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 314/2002 ze dne 20. února 2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro režim kvót v odvětví cukru (Úř. věst. L 50, s. 40; Zvl. vyd. 03/35, s. 190), ve znění nařízení Komise (ES) č. 1140/2003 ze dne 27. června 2003 (Úř. věst. L 160, s. 33; Zvl. vyd. 03/39, s. 172), jakož i platnosti nařízení Komise (ES) č. 1837/2002 ze dne 15. října 2002, kterým se pro hospodářský rok 2001/02 stanoví dávky z výroby a koeficient pro doplňkovou dávku v odvětví cukru (Úř. věst. L 278, s. 13), nařízení Komise (ES) č. 1762/2003 ze dne 7. října 2003, kterým se pro hospodářský rok 2002/03 stanoví dávky z výroby v odvětví cukru (Úř. věst. L 254, s. 4) a nařízení Komise (ES) č. 1775/2004 ze dne 14. října 2004, kterým se pro hospodářský rok 2003/04 stanoví dávky z výroby v odvětví cukru (Úř. věst. L 316, s. 64)

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporu mezi společností Zuckerfabrik Jülich AG (dále jen „Jülich“), výrobcem cukru, a Hauptzollamt Aachen (Německo) ve věci částky dávky z výroby požadované pro hospodářský rok 2003/04 v rámci financování společné organizace trhů v odvětví cukru, a v rámci sporů mezi Saint Louis Sucre SNC (dále jen „Saint Louis Sucre“), jakož i dalšími výrobci cukru, a to Société des Sucreries du Marquenterre SA a společnostmi SA des Sucreries de Fontaine Le Dun, Bolbec, Auffray (SAFBA), SA Lesaffre Frères, Tereos, právní nástupce Sucreries, Distilleries des Hauts de France, SA Sucreries & Distilleries de Souppes – Ouvré fils, SA Sucreries de Toury et Usines Annexes, Tereos, Tereos, právní nástupce SAS

Sucrerie du Littoral Groupe SDHF, Cristal Union, Sucrerie Bourdon, SA Sucrerie de Bourgogne, SAS Vermendoise Industries a SA Sucreries et Raffineries d'Erstein (dále jen společně „Sucreries du Marquenterre a další") a directeur général des douanes et droits indirects a receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers (generální ředitel a vedoucí správy cel a nepřímých daní v Gennevilliers) (Francie), ve věci částek dávek vybraných za hospodářské roky 2001/02, 2002/03 a 2003/04 v rámci financování společné organizace trhů v odvětví cukru.

Právní rámec

3 Podle devátého bodu odůvodnění nařízení č. 1260/2001:

„Důvody, které vedly Společenství k přijetí systému produkčních kvót pro cukr, isoglukózu a inulinový sirup, trvají i nadále. Uvedený systém však byl upraven tak, aby odpovídal nejnovějším výsledkům rozvoje výroby, aby poskytl Společenství nástroje, které by spravedlivým, avšak účinným způsobem zajistily, aby sami producenti plně hradili náklady na odbyt přebytků, které vznikají v důsledku vyšší produkce v porovnání se spotřebou ve Společenství, a aby odpovídal závazkům Společenství vyplývajícím z dohod přijatých v rámci mnohostranných obchodních jednání Uruguayského kola (dále jen ‚dohody GATT') […]"

4 Jedenáctý až patnáctý bod odůvodnění nařízení č. 1260/2001 zní následovně:

„(11) Společná organizace trhů v odvětví cukru je v prvé řadě založena na zásadě, že producenti musí nést plnou finanční odpovědnost za ztráty vzniklé

v každém hospodářském roce při prodeji té části kvótované produkce Společenství, která převyšuje vnitřní spotřebu, a v druhé řadě je založena na režimu cenových záruk pro zajištění odbytu, které jsou rozlišeny podle produkčních kvót přidělených každému podniku. V odvětví cukru se kvóty jednotlivým podnikům přidělují na základě jejich skutečné produkce během určeného referenčního období.

(12) Vzhledem k tomu, že závazky týkající se snížení podpory vývozu byly přijaty během přechodného období, je nezbytné zachovat základní množství cukru a isoglukózy, jakož i kvóty pro inulinový sirup na stávající úrovni; musí však být možné upravit příslušné záruky podle potřeby, aby Společenství mohlo plnit své závazky vyplývající z dohody [o zemědělství, uzavřené v rámci dohod GATT, dále jen ‚dohoda']. Měl by být zachován systém samofinancování tohoto odvětví prostřednictvím dávek z produkce, jakož i režim produkčních kvót.

(13) Producenti by tak nadále měli nést finanční odpovědnost za úhradu základní dávky z veškeré produkce cukru A a B, která však nesmí přesáhnout 2 % intervenční ceny za bílý cukr, jakož i za úhradu dávky B na produkci cukru B, která může představovat maximálně 37,5 % uvedené ceny. Za určitých okolností se na úhradě těchto příspěvků podílejí také výrobci isoglukózy a inulinového sirupu. Uvedené limity dávek neumožňují za zmíněných okolností dosáhnout v každém hospodářském roce plného samofinancování odvětví, a proto je vhodné stanovit pro tyto případy doplňkové dávky.

(14) V zájmu rovného zacházení se musí tato doplňková dávka vypočítat pro každý podnik zvlášť podle jeho podílu na příjmech z dávek z výroby, které zaplatil

v daném hospodářském roce. Proto je nutné stanovit pro Společenství jako celek určitý koeficient, který v daném hospodářském roce představuje poměr mezi celkovou zjištěnou ztrátou a celkovými příjmy z dávek z výroby. Dále je nezbytné vymezit podmínky, za kterých se prodejci cukrové řepy a cukrové třtiny musí podílet na úhradě ztráty v daném hospodářském roce..

(15) V jakémkoliv hospodářském roce může spotřeba, výroba, dovoz, zásoby, převody do dalšího období a průměrná ztráta, která pravděpodobně v režimu samofinancování vznikne, dosáhnout takové úrovně, že produkční kvóty přidělené jednotlivým podnikům v odvětví cukru způsobí, že objem vývozu překročí úroveň stanovenou v dohodě. Proto je třeba záruky spojené s kvótami upravovat v každém hospodářském roce tak, aby Společenství mohlo plnit své závazky."

5 Článek 11 odst. 1 nařízení č. 1260/2001 stanoví, že členské státy přidělí kvóty A a B všem podnikům vyrábějícím cukr, všem podnikům vyrábějícím isoglukózu a všem podnikům vyrábějícím inulinový sirup, které jsou usazeny na jejich území a kterým byla přidělena kvóta A a B na hospodářský rok 2000/01.

6 Na základě čl. 11 odst. 2 tohoto nařízení jsou tyto kvóty přiděleny s ohledem na základní množství A a B stanovená pro každý výrobní region.

7 Z článku 7 odst. 1, čl. 10 odst. 3 až 5, čl. 13 odst. 1 a čl. 27 odst. 1 zmíněného nařízení zejména vyplývá, že kvóty A a B představují zaručená množství, které lze prodat na trhu Společenství nebo případně poskytnout do intervence, nebo vyvézt při využití vývozních náhrad.

8 Z článku 15 odst. 3 a 4 nařízení č. 1260/2001, ve spojení s jedenáctým a třináctým bodem odůvodnění tohoto nařízení vyplývá, že ztráty při prodeji té části kvótované produkce Společenství, která převyšuje vnitřní spotřebu, zakládají dávky z výroby, které je třeba vybírat zejména u výrobců cukru.

9 Co se týče výpočtu těchto dávek, zmiňovaný článek 15 stanoví:

„1. Před koncem každého hospodářského roku je třeba zjistit:

a) předpokládané množství cukru A a B, isoglukózy A a B a inulinového sirupu A a B vyrobeného během daného hospodářského roku;

b) předpokládané množství cukru, isoglukózy a inulinového sirupu prodaného ke spotřebě v rámci Společenství v daném hospodářském roce;

c) exportovatelný přebytek vypočtený tak, že od množství uvedeného pod písmenem a) se odečte množství uvedené pod písmenem b);

d) předpokládanou průměrnou ztrátu nebo předpokládaný průměrný výnos z tuny cukru vyplývající ze závazků v oblasti vývozu, které musí být v daném hospodářském roce splněny.

Tato průměrná ztráta nebo průměrný výnos se rovná rozdílu mezi celkovou výší náhrad a celkovou výší dávek odpovídajících celkové hmotnosti produktů vyvážených na základě daných závazků;

e) předpokládanou celkovou ztrátu nebo předpokládaný celkový výnos stanovené tak, že přebytek uvedený v písmenu c) se vynásobí průměrnou ztrátou nebo průměrným výnosem podle písmene d).

2. Před koncem hospodářského roku 2005/06 a aniž je dotčen čl. 10 odst. 3 až 6 se kumulovaně za hospodářské roky 2001/02 až 2005/06 zjišťují tyto údaje:

a) exportovatelný přebytek stanovený v závislosti na konečné produkci cukru A a B, isoglukózy A a B a inulinového sirupu A a B na jedné straně a konečném množství cukru, isoglukózy a inulinového sirupu prodaném za účelem spotřeby v rámci Společenství na druhé straně;

b) průměrná ztráta nebo průměrný výnos z tuny cukru vyplývající z příslušných celkových závazků v oblasti vývozu a stanovené početní metodou popsanou v písmenu d), druhém pododstavci odstavce 1;

c) celková ztráta nebo celkový výnos vypočtené tak, že přebytek podle písmene a) se vynásobí průměrnou ztrátou nebo průměrným výnosem podle písmene b);

d) celková částka stanovených základních dávek z výroby a dávek B.

Předpokládaná celková ztráta nebo předpokládaný celkový výnos podle odst. 1 písm. e) se upraví podle zjištěného rozdílu mezi částkami uvedenými v písmenech c) a d).

3. Pokud by údaje zjištěné podle odstavce 1, upravené podle odstavce 2 a aniž by byl dotčen čl. 18 odst. 1, znamenaly předpokládanou celkovou ztrátu, vydělí se tato ztráta předpokládaným množstvím cukru A a B, isoglukózy A a B a inulinového sirupu A a B, které má být vyrobeno v rámci daného hospodářského roku. Výsledná částka se předloží k úhradě producentům jako dávka ze základní výroby vztahující se na jejich produkci cukru A a B, isoglukózy A a B a inulinového sirupu A a B.

[…]

4. Pokud maximální povolená dávka ze základní výroby plně nepokryje celkovou [ztrátu uvedenou v odst. 3 prvním pododstavci, zbývající množství je vyděleno] předpokládaným množstvím cukru B, isoglukózy B a inulinového sirupu B, které má být vyrobeno v rámci daného hospodářského roku. Výsledná částka se předkládá k úhradě producentům jako dávka B z jejich produkce cukru B, isoglukózy B a inulinového sirupu B.

[…]

6. Při výpočtu celkové ztráty uvedené v odst. 1 písm. e) je nutné brát v úvahu všechny ztráty vyplývající z poskytnutí produkčních náhrad podle čl. 7 odst. 3.

7. Dávky uvedené v tomto článku vybírají jednotlivé členské státy.

8. Prováděcí pravidla k tomuto článku se stanoví postupem podle čl. 42 odst. 2 a musí se týkat zejména:

– výše dávek, které mají být vybírány,

[…]“

10 Článek 16 nařízení č. 1260/2001 stanoví:

„1. Pokud celková ztráta zjištěná v určitém hospodářském roce podle čl. 15 odst. 1 a odst. 2 není plně pokryta výnosem z dávek z výroby odpovídajících tomuto hospodářskému roku po použití čl. 15 odst. 3, 4 a 5, na úhradu zbývající části celkové ztráty se od producentů vybere doplňková dávka, aniž je dotčen článek 4.

2. Tato doplňková dávka se stanoví pro každý podnik vyrábějící cukr, každý podnik vyrábějící isoglukózu a každý podnik vyrábějící inulinový sirup tak, že celková částka, kterou má daný podnik uhradit jakožto dávky z výroby za daný hospodářský rok, se vynásobí určitým koeficientem. Tento koeficient představuje v rámci celého Společenství poměr, snížený o 1, mezi celkovou ztrátou zjištěnou podle čl. 15 odst. 1 a 2 za příslušný hospodářský rok a výnosy z dávek ze základní výroby a dávek B, které v daném hospodářském roce hradí výrobci cukru, isoglukózy a inulinového sirupu.

[…]

5. Prováděcí pravidla k tomuto článku, zejména pro stanovení koeficientu uvedeného v odstavci 2, se stanoví postupem podle čl. 42 odst. 2.“

11 Na základě zejména čl. 15 odst. 8 a čl. 16 odst. 5 tohoto nařízení Komise Evropských společenství přijala nařízení č. 314/2002.

12 Článek 6 odst. 4 uvedeného nařízení v původním znění stanovil:

„Množství, které má být zjištěno podle čl. 15. odst. 1 písm. b) nařízení […] č. 1260/2001, se stanoví na základě součtu těchto množství:

a) množství cukru, isogluk[óz]y a inulinového sirupu převzatá ve Společenství pro přímou spotřebu nebo pro spotřebu po zpracování ve spotřebitelských odvětvích;

b) množství denaturovaného cukru;

c) množství cukru, isogluk[óz]y a inulinového sirupu dovezená ze třetích zemí ve formě zpracovaných produktů.

Od součtu uvedeného v prvním pododstavci se odečte součet množství cukru, isoglukózy a inulinového sirupu vyvezených do třetích zemí ve formě zpracovaných produktů a množství základních produktů vyjádřená jako bílý cukr, pro která byla vydána osvědčení pro produkční náhrady uvedená v čl. 7 odst. 3 nařízení […] č. 1260/2001."

13 Toto ustanovení bylo změněno nařízením č. 1140/2003 následujícím způsobem:

„Množství převzaté pro spotřebu ve Společenství, které má být zjištěno podle čl. 15 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. a) nařízení […] č. 1260/2001, se stanoví na základě součtu množství cukru a sirupu uvedených v čl. 1 odst. 1 písm. a) až d) tohoto nařízení a isoglukózy a inulinového sirupu vyjádřených jako bílý cukr:

a) uskladněných na začátku hospodářského roku;

b) vyrobených v rámci kvót A a B;

c) dovezených v nezměněném stavu;

d) obsažených v dovezených zpracovaných produktech.

Od součtu uvedeného v prvním pododstavci se odečtou množství cukru, isoglukózy a inulinového sirupu vyjádřená jako bílý cukr:

a) vyvezená v nezměněném stavu;

b) obsažená ve vyvezených zpracovaných produktech;

c) uskladněná na konci hospodářského roku;

d) pro která byla vydána osvědčení o produkční náhradě podle čl. 7 odst. 3 nařízení […] č. 1260/2001.

[…]“

14 Článek 6 odst. 5 nařízení č. 314/2002 stanoví:

„Za závazky týkající se vývozu v rámci běžného hospodářského roku se ve smyslu čl. 15 odst. 1 písm. d) nařízení […] č. 1260/2001 považují:

a) všechna množství cukru, který má být vyvezen v nezměněném stavu s vývozními náhradami nebo dávkami stanovenými prostřednictvím nabídkových řízení vyhlášených pro uvedený hospodářský rok;

b) všechna množství cukru, isoglukózy a inulinového sirupu, která mají být vyvezena v nezměněném stavu s vývozními náhradami nebo dávkami stanovenými pravidelně na základě vývozních licencí vydaných během uvedeného hospodářského roku;

c) veškerý předpokládaný vývoz cukru, isogluk[óz]y a inulinového sirupu ve formě zpracovaných produktů s vývozními náhradami nebo dávkami stanovenými pro tento účel během uvedeného hospodářského roku, přičemž se dotyčná množství rozloží rovnoměrně na celý hospodářský rok.

Při výpočtu předpokládané průměrné ztráty uvedené v čl. 15 odst. 1 písm. d) nařízení […] č. 1260/2001 je třeba také vzít v úvahu produkční náhrady pro množství základních produktů, vyjádřená jako bílý cukr, pro která byla vydána osvědčení pro produkční náhrady uvedená v čl. 7 odst. 3 uvedeného nařízení v průběhu dotyčného hospodářského roku.“

15 Pro hospodářské roky 2001/02, 2002/03 a 2003/04 byly částky dávek z výroby stanoveny nařízeními č. 1837/2002, č. 1762/2003 a č. 1775/2004, na základě nařízení č. 1260/2001 a nařízení č. 314/2002, u tohoto posledně uvedeného případně ve znění nařízení č. 1140/2003.

Spory v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-5/06

16 Rozhodnutím ze dne 22. října 2004 Hauptzollamt Aachen stanovil dávku z výroby, kterou měla uhradit Jülich, přičemž ohledně dávky ze základní výroby pro cukr A a cukr B použil částku na tunu stanovenou v čl. 1 písm. a) nařízení č. 1775/2004, a ohledně dávky B týkající se cukru B použil částku na tunu stanovenou v čl. 1 písm. b) téhož nařízení.

17 Jelikož stížnost podaná Jülich proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta, tato společnost podala žalobu u Finanzgericht Düsseldorf, ve které namítala, že nařízení č. 1775/2004 bylo neplatné z důvodu, že Komise pochybila při výpočtu dávek z výroby. Jednak pro účely výpočtu exportovatelného přebytku nesprávně zahrnula množství 504 205 tun cukru vyvezené ze Společenství ve formě zpracovaných produktů, pro něž nebyla vyplacena žádná náhrada, jelikož z tohoto množství ostatně nevznikla rozpočtu Společenství žádná ztráta. Kromě tohoto Komise nevzala v úvahu toto množství při výpočtu průměrné ztráty. Přitom neexistuje objektivní důvod pro vzetí v úvahu dvou odlišných množství pro stanovení exportovatelného přebytku a průměrné ztráty na tunu cukru.

18 Podle předkládajícího soudu, kdyby cílem vybírání dávky z výroby bylo pouze to, aby výrobci přispívali k financování nákladů na odbyt přebytků produkce Společenství, stanovení částek dávek bez zohlednění skutečnosti, že pouze k části vyvezeného cukru byly poskytnuty vývozní náhrady, by překročilo meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné. Finanzgericht Düsseldorf tudíž rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má být článek 15 nařízení Rady [č. 1260/2001] vykládán tak, že při stanovení exportovatelného přebytku smí být započteny jen objemy vývozu cukru, isoglukózy a inulinového sirupu, pro které byly skutečně poskytnuty vývozní náhrady?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku: je čl. 6 odst. 4 nařízení [č. 314/2002], ve znění nařízení [č. 1140/2003], neplatný?

3) V případě záporné odpovědi na první otázku: má být článek 15 nařízení [č. 1260/2001] vykládán tak, že jak při stanovení exportovatelného přebytku, tak při stanovení průměrné ztráty z tuny cukru, je nutno započíst veškeré vývozy, i když pro část těchto vývozů v příslušném hospodářském roce nebyly poskytnuty žádné vývozní náhrady?

4) V případě kladné odpovědi na první, druhou nebo třetí otázku: je nařízení [č. 1775/2004] neplatné?“

Věci C-23/06 až C-36/06

19 Saint Louis Sucre, jakož i Sucreries du Marquenterre a další mají, jako společnosti vyrábějící cukr, povinnost platit dávky z výroby cukru.

20 Jelikož měly za to, že zaplatily příliš vysokou dávku za hospodářské roky 2001/02, 2002/03 a 2003/04, podaly žádost o částečné vrácení těchto dávek u receveur principal des douanes et des droits indirects de Gennevilliers, orgánu pověřeného jejich vymáháním.

21 Rozhodnutími ze dne 23. února 2005 uvedeného receveur principal byly žádosti o vrácení zamítnuty z důvodu, že výše sporných dávek vyplývala z použití právní úpravy Společenství.

22 Za těchto podmínek Saint Louis Sucre a Sucreries du Marquenterre a další podaly žaloby u tribunal de grande instance de Nanterre, jimiž se domáhaly zrušení těchto rozhodnutí a nařízení částečného vrácení sporných dávek, zvýšeného o úroky z prodlení.

23 Žalobkyně v původním řízení tvrdily, že příslušná právní úprava Společenství stanovila rozdílné zaúčtování cukru vyvezeného ve formě zpracovaného produktu, který nemá za následek vyplacení žádných vývozních náhrad, tak, že byl jednak začleněn do exportovatelného přebytku, který má být financován, a jednak že byl vyloučen z množství označených jako „závazky týkající se vývozu“, které umožňují výpočet „průměrné ztráty“ pro účely účinného financování odbytu tohoto přebytku. Komise tak nadhodnotila částku dávky za hospodářské roky 2001/02, 2002/03 a 2003/04 a nedodržela cíl samofinancování stanovený Radou Evropské unie.

24 Žalobkyně v původním řízení v důsledku toho zpochybnily platnost čl. 6 odst. 4 nařízení č. 314/2002, které ve znění nařízení č. 1140/2003 obsahuje velmi širokou definici exportovatelného přebytku v rozporu se zásadami proporcionality, hierarchie norem a omezení prováděcích pravomocí Komise. Podpůrně na základě týchž důvodů zpochybnily platnost nařízení stanovících, na základě nařízení č. 314/2002, částky dávek z výroby pro hospodářské roky dotčené v původním řízení.

25 Podpůrně, a pouze v případě, že by byla připuštěna široká definice exportovatelného přebytku, Saint Louis Sucre, jakož i Sucreries du Marquenterre a další tvrdily, že striktní cíl samofinancování zakotvený v nařízení č. 1260/2001 není vždy dodržován, jelikož Komise, jež v roce 2002 v ročním výpočtu průměrné ztráty zohlednila produkty vyvezené bez náhrad, v současné době ve svých výpočtech ignoruje shodnost, která musí existovat mezi složkami „exportovatelného přebytku" a výpočtem „průměrné ztráty".

26 V tomto kontextu se tribunal de grande instance de Nanterre rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Jsou čl. 6 odst. 4 nařízení č. 314/2002 […] nebo nařízení č. 1837/2002, č. 1762/2003 a č. 1775/2004 přijatá k jeho provedení neplatné ve světle článku 15 nařízení č. 1260/2001 […] a ve světle zásady proporcionality v tom smyslu, že s ohledem na výpočet výše dávky z výroby nevylučují z ‚exportovatelného přebytku' cukr obsažený ve zpracovaných produktech, které jsou vyváženy bez vývozních náhrad?

V případě záporné odpovědi na tuto otázku:

2) Jsou nařízení č. 1837/2002, č. 1762/2003 a č. 1775/2004 neplatná ve světle nařízení č. 314/2002 […] a článku 15 nařízení č. 1260/2001 a zásad rovnosti a proporcionality v tom směru, že stanoví dávku z výroby cukru, která se vypočte na základě ‚průměrné ztráty' na vyvezenou tunu, přičemž se nepřihlíží k množstvím vyvezeným bez vývozní náhrady, ačkoli jsou tato množství zahrnuta do celkového množství použitého ke zjištění celkové ztráty, jež má být financována?"

Ke spojení věcí C-5/06 a C-23/06 až C-36/06

27 Vzhledem k souvislosti věcí C-5/06 a C-23/06 až C-36/06 je důvodné je v souladu s článkem 43 jednacího řádu ve spojení s článkem 103 téhož řádu spojit pro účely rozsudku.

K předběžným otázkám

28 Vzhledem k tomu, že předběžné otázky položené oběma předkládajícími soudy jsou v podstatě stejné, je třeba je přezkoumat s přihlédnutím ke způsobu, jakým jsou formulovány ve věci C-5/06.

K otázce, zda je na základě článku 15 nařízení č. 1260/2001 pro účely výpočtu exportovatelného přebytku třeba všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto ustanovení odečíst od spotřeby v rámci Společenství

29 Je třeba připomenout, že jedenáctý bod odůvodnění nařízení Rady (EHS) č. 1785/81 ze dne 30. června 1981 o společné organizaci trhů v odvětví cukru (Úř. věst. L 177, s. 4) uváděl, stejně jako to uvádí devátý bod odůvodnění nařízení č. 1260/2001, že režim výrobních kvót má být upraven zejména tak, „aby poskytl Společenství nástroje, které by spravedlivým, avšak účinným způsobem zajistily, aby sami producenti plně hradili náklady na odbyt přebytků, které vznikají v důsledku vyšší produkce v porovnání se spotřebou ve Společenství […]“.

30 Článek 28 nařízení č. 1785/81, jenž upravoval kritéria pro určení dávek z výroby ohledně výroby cukru A a B a isoglukózy A a B, stanovil v odstavci 1:

„Před koncem každého hospodářského roku 1981/82 až 1985/86 je třeba zjistit:

a) předpokládané množství cukru A a B a isoglukózy A a B, vyrobené během daného hospodářského roku;

b) předpokládané množství cukru a isoglukózy prodané ke spotřebě v rámci Společenství v daném hospodářském roce;

c) exportovatelný přebytek vypočtený tak, že od množství uvedeného pod písmenem a) se odečte množství uvedené pod písmenem b);

d) předpokládanou průměrnou ztrátu nebo předpokládaný průměrný výnos z tuny cukru vyplývající ze závazků v oblasti vývozu, které musí být v daném hospodářském roce splněny.

Tato průměrná ztráta nebo průměrný výnos se rovná rozdílu mezi celkovou výší náhrad a celkovou výší dávek odpovídajících celkové hmotnosti produktů vyvážených na základě daných závazků v oblasti vývozu;

e) předpokládanou celkovou ztrátu nebo předpokládaný celkový výnos stanovené tak, že přebytek uvedený v písmenu c) se vynásobí průměrnou ztrátou nebo průměrným výnosem podle písmene d).“ *(neoficiální překlad)*

31 Toto ustanovení, i když bylo následně nahrazeno čl. 33 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2038/1999 ze dne 13. září 1999 o společné organizaci trhů v odvětví cukru (Úř. věst. L 252, s. 1) a čl. 15 odst. 1 nařízení č. 1260/2001, zůstalo v podstatě nezměněno.

32 Článek 5 odst. 5 nařízení Komise (EHS) č. 1443/82 ze dne 8. června 1982, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro režim kvót v odvětví cukru (Úř. věst. L 158, s. 17), stanovil, že množství cukru a isoglukózy vyvezená do třetích zemí ve formě zpracovaných produktů jsou odečtena od množství cukru a isoglukózy určených na spotřebu v rámci Společenství.

33 Ze spisu týkajícího se věcí C-23/06 až C-36/06 zejména vyplývá, že, pokud jde o exportovatelný přebytek, Komise měla soustavně za to, že odpovídá výrobě snížené o odbyt cukru, přičemž vývozy cukru ve formě zpracovaných produktů, bez ohledu na to, zda za ně byla poskytnuta náhrada, nebyly zahrnuty ve spotřebě v rámci Společenství, nýbrž ve zmíněném přebytku.

34 Článek 15 nařízení č. 1260/2001, který zakotvuje kriteria pro určení dávek z výroby ohledně výroby cukru A a B, isoglukózy A a B a inulinového sirupu A a B, v odst. 1 písm. a) až c) stanoví, že exportovatelný přebytek je rozdílem mezi jednak předpokládaným množstvím cukru A a B, isoglukózy A a B a inulinového cukru A a B vyrobeným během daného hospodářského roku, a jednak předpokládaným množstvím cukru, isoglukózy a inulinového sirupu prodaným ke spotřebě v rámci Společenství v daném hospodářském roce.

35 Na základě čl. 15 odst. 1 písm. d) téhož nařízení se předpokládaná průměrná ztráta rovná rozdílu mezi celkovou výší náhrad a celkovou výší dávek odpovídajících celkové hmotnosti produktů vyvážených na základě daných závazků.

36 Celková předpokládaná ztráta je podle čl. 15 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1260/2001 vypočtena tak, že exportovatelný přebytek se vynásobí průměrnou ztrátou.

37 Jelikož exportovatelný přebytek je tvořen rozdílem mezi výrobou Společenství v rámci kvót A a B a spotřebou v rámci Společenství, posledně uvedená nemá zahrnovat objemy vyvážených produktů, bez ohledu na to, zda k nim byly poskytnuty vývozní náhrady.

38 Objemy vyvážených produktů totiž nelze považovat za prodané ke spotřebě v rámci Společenství ve smyslu čl. 15 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1260/2001.

39 Exportovatelný přebytek ve skutečnosti zahrnuje objemy produktů pro odbyt, ohledně nichž jsou stanovena podpůrná opatření Společenství. Proto například objemy produktů případně uskladněných na konci hospodářského roku je třeba zaúčtovat jako nespotřebovaná množství za účelem stanovení exportovatelného přebytku, zatímco již pojmově se na tato množství v tomto stádiu opatření na podporu odbytu neuplatnila.

40 Exportovatelný přebytek není shodný s objemy vyvážených produktů. Tyto objemy, i když byly kvůli nim poskytnuty náhrady, nezpůsobují vždy finanční náklady pro producenty. Tak tomu je zejména tehdy, kdy množství vyplývající z rozdílu mezi jednak původními zásobami a výrobou Společenství, a jednak konečnými zásobami je vyšší než výroba Společenství, a pokud objemy produktů, jež založily právo na náhrady, nepřekračují rozdíl mezi výrobou Společenství a zmíněným množstvím.

41 Jak v podstatě tvrdila Komise, pokud bylo cílem nařízení č. 1260/2001 založit výpočet dávek z výroby na rozpočtových nákladech na náhrady, bylo by stačilo stanovit tyto dávky na základě celkové ztráty vycházející ze všech vývozních a produkčních náhrad.

42 Přitom je třeba uvést, že celková předpokládaná ztráta, jak je vymezena v čl. 15 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1260/2001, není shodná s celkovou částkou náhrad týkajících se daného hospodářského roku, nýbrž je tvořena součinem exportovatelného přebytku a průměrné předpokládané ztráty na tunu cukru pro závazky v oblasti vývozu, které musí být splněny v daném hospodářském roce.

43 Z výše uvedeného vyplývá, že způsob výpočtu celkové předpokládané ztráty směřuje v každém případě k tomu, aby byly prospektivním a konvenčním způsobem zjištěny ztráty způsobené odbytem přebytků výroby Společenství.

44 Pokud by přitom byly objemy vyvezené bez náhrad započítány do spotřeby v rámci Společenství, tato spotřeba by byla nadhodnocena. V důsledku toho by exportovatelný přebytek byl podhodnocený. Mohlo by proto být ohroženo dosažení cíle systému samofinancování nákladů na odbyt přebytků, jenž od zavedení tohoto systému nařízením č. 1785/81 spočívá v tom, aby bylo zajištěno spravedlivým, avšak účinným způsobem plné hrazení těchto nákladů samotnými producenty, a jehož uplatnění Komisí bylo vždy založeno na pojmu exportovatelného přebytku zahrnujícího vývozy cukru bez ohledu na to, zda k nim byly poskytnuty náhrady. Existovalo by tak riziko, že v rozporu s tím, co stanoví dvanáctý bod odůvodnění nařízení č. 1260/2001, uvedený nebude zachován.

45 Ve světle výše uvedených úvah je třeba čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1260/2001 vykládat tak, že pro účely výpočtu exportovatelného přebytku je třeba od spotřeby odečíst všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto článku bez ohledu na to, zda byly skutečně zaplaceny náhrady.

K otázce, zda je na základě článku 15 nařízení č. 1260/2001 třeba pro účely určení předpokládané průměrné ztráty na tunu cukru zohlednit všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto ustanovení

46 Na základě čl. 15 odst. 1 písm. d) nařízení č. 1260/2001 se průměrná ztráta rovná rozdílu mezi celkovou výší náhrad a celkovou výší dávek odpovídajících celkové hmotnosti produktů vyvážených na základě závazků, které musí být splněny v daném hospodářském roce.

47 Předpokládaná celková ztráta se podle čl. 15 odst. 1 písm. e) tohoto nařízení vypočítá tak, že exportovatelný přebytek se vynásobí průměrnou ztrátou.

48 Na základě čl. 22 odst. 1 uvedeného nařízení je při vývozu cukru, isoglukózy a inulinového sirupu ze Společenství potřeba předložit vývozní licenci, přičemž její vydání je podmíněno složením jistoty jako záruky toho, že závazek vývozu bude splněn během doby platnosti licence.

49 Přitom v kontextu vývozů uvedeném v nařízení č. 1260/2001 je třeba, při neexistenci konkrétních důvodů, které tomu brání, vykládat pojem „závazky v oblasti vývozu, které musí být v daném hospodářském roce splněny“, obsažený v čl. 15 odst. 1 písm. d) téhož nařízení, konzistentně s čl. 22 odst. 1 tohoto nařízení, který odkazuje na závazek vyvézt produkty.

50 V daném kontextu tak tento pojem směřuje k tomu, aby zahrnoval veškeré objemy produktů podle článku 15 zmíněného nařízení určené k vývozu mimo Společenství.

51 V tomto ohledu je třeba uvést, že v rozporu s tím, co tvrdilo několik zúčastněných, kteří v rámci řízení předložili vyjádření, je otázka, zda vývozní náhrady odpovídají objemům produktů určených na vývoz, nerelevantní s ohledem na pojem „závazky v oblasti vývozu, které musí být v daném hospodářském roce splněny“. Tento pojem totiž zahrnuje pouze objemy produktů, pro které byly vydány vývozní licence.

52 Takový výklad čl. 15 odst. 1 písm. d) nařízení č. 1260/2001 je v souladu s pojmem „exportovatelný přebytek“ obsaženým v písm. c) téhož odstavce 1, jak byl vymezen v bodě 45 tohoto rozsudku, a umožňuje ostatně vypočítat konzistentním způsobem předpokládanou celkovou ztrátu definovanou v písm. e) uvedeného odstavce 1.

53 Jak totiž v podstatě tvrdily žalobkyně v původních řízeních a německá a francouzská vláda, předpokládaná celková ztráta, která se vypočte vynásobením exportovatelného přebytku průměrnou ztrátou, by byla nadhodnocena, pokud by pro účely výpočtu exportovatelného přebytku bylo možné považovat produkt za vyvezený, zatímco by nebyl odpovídajícím způsobem zohledněn pro výpočet průměrné ztráty, jejímž jmenovatelem je, jak je uvedeno v čl. 15 odst. 1 písm. d) druhém pododstavci nařízení č. 1260/2001, celková hmotnost závazků v oblasti vývozu, které musí být v daném hospodářském roce splněny.

54 Ze spisu, a zejména z pracovního dokumentu služeb Komise D/32013/04 týkajícího se způsobu výpočtu dávek „z výroby cukru“, předloženého řídícímu výboru pro cukr dne 30. září 2004 vyplývá, že některé členské státy vyjádřily přání, aby byl cukr vyvezený bez náhrad zahrnut do výpočtu průměrné ztráty. Podle tohoto dokumentu se celková ztráta, tak jak ji vypočítala Komise na základě zejména čl. 6 odst. 5 nařízení č. 314/2002, tedy především s vyloučením objemů vyvážených bez náhrad ze závazků v oblasti vývozu, rovná nebo je vyšší než náklady na náhrady za cukr.

55 Komise nicméně uvádí, že takový způsob výpočtu umožňuje odrazovat od vytváření přebytků, které by vytvářely tlak na tržní cenu, destabilizovaly by společnou organizaci trhů v odvětví cukru a mohly by způsobit výdaje, zejména náklady na nákup do intervence.

56 Tuto argumentaci nelze přijmout.

57 Z devátého, jedenáctého a dvanáctého bodu odůvodnění nařízení č. 1260/2001 totiž vyplývá, že jím zavedený systém stanoví povinnost producentů plně hradit spravedlivým, avšak účinným způsobem náklady na odbyt přebytků výroby Společenství podle zásady samofinancování.

58 Jak konstatoval Soudní dvůr, systém financování nákladů na odbyt je navržen tak, aby se z titulu kvóty A, která představuje spotřebu uvnitř Společenství, vybírala pouze minimální dávka, zatímco na kvótu B, určenou hlavně na vývoz, byla uložena podstatně vyšší dávka, ze které je možné financovat nezbytné náhrady, a která má současně odrazující účinek na producenty (viz rozsudek ze dne 22. ledna 1986, Eridania zuccherifici nazionali a další, 250/84, Recueil, s. 117, bod 19).

59 Odrazující účinek, který podle zjištění Soudního dvora ve výše zmíněném rozsudku Eridania zuccherifici nazionali a další může mít systém financování nákladů na odbyt na producenty, vyplývá, jak uvedla generální advokátka v bodě 60 svého stanoviska, ze samotné skutečnosti, že dávkou z výroby je producentům uložena povinnost financovat náklady na odbyt přebytků výroby Společenství.

60 Přitom s výjimkou velmi teoretického případu, kdy by ke všem vývozům byly poskytnuty náhrady, jde systém zavedený Komisí, v rozsahu v němž vede v praxi k tomu, že celková ztráta je určena *a priori* jako vyšší než náklady na náhrady, nad rámec cíle nařízení č. 1260/2001, a zejména spravedlivého financování nákladů na odbyt přebytků výroby Společenství, zmíněného v bodě 57 tohoto rozsudku.

61 S ohledem na výše uvedené je třeba odpovědět, že čl. 15 odst. 1 písm. d) nařízení č. 1260/2001 je třeba vykládat tak, že pro účely určení předpokládané průměrné ztráty na tunu produktu je třeba zohlednit všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto článku bez ohledu na to, zda byly skutečně zaplaceny náhrady.

K platnosti nařízení č. 1837/2002, 1762/2003 a 1775/2004

62 Nařízeními č. 1837/2002, 1762/2003 a 1775/2004 byly pro hospodářské roky 2001/02, 2002/03 a 2003/04 stanoveny částky dávek z výroby v odvětví cukru.

63 Je nesporné, že Komise vzala podle čl. 6 odst. 5 nařízení č. 314/2002 pro účely výpočtu průměrné ztráty na tunu cukru v úvahu pouze vývozy, ke kterým byly poskytnuty náhrady. Nicméně ze spisu vyplývá, že tento způsob výpočtu byl používán až od roku 2003. Pokud jde o hospodářský rok 2001/02, na který odkazuje nařízení č. 1837/2002, je nesporné, že Komise za účelem stanovení dávky z výroby vypočítala průměrnou ztrátu tak, že vycházela ze všech objemů cukru vyvezených ve formě zpracovaných produktů bez ohledu na to, zda k nim skutečně byly poskytnuty náhrady. Následující rok Komise provedla opravu výpočtu průměrné ztráty, když vzala v úvahu pouze objemy vyvážených produktů, ke kterým byly skutečně zaplaceny náhrady. Toto způsobilo zvýšení zmíněné průměrné ztráty, jejíž výše se promítla do celkové ztráty za hospodářský rok 2002/03.

64 Přitom z odpovědi uvedené v bodě 61 tohoto rozsudku vyplývá, že taková metodika výpočtu průměrné ztráty není v souladu s článkem 15 nařízení č. 1260/2001.

65 V důsledku toho jsou nařízení č. 1762/2003 a 1775/2004, která používají zmíněnou metodiku výpočtu, neplatná.

66 Pokud jde o nařízení č. 1837/2002, jeho přezkum, s ohledem na předcházející úvahy, neodhalil skutečnosti, jimiž by mohla být dotčena jeho platnost.

67 Nicméně z výše uvedené argumentace vyplývá, že oprava výpočtu průměrné ztráty zmiňovaná v bodě 63 tohoto rozsudku není v rozsahu, v němž je založena na metodice výpočtu uvedené v témže bodě, v souladu s článkem 15 nařízení č. 1260/2001.

68 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je na položené otázky nutno odpovědět tak, že:

– na základě čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1260/2001 je pro účely výpočtu exportovatelného přebytku třeba od spotřeby odečíst všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto článku bez ohledu na to, zda byly skutečně zaplaceny náhrady;

– článek 15 odst. 1 písm. d) zmíněného nařízení je třeba vykládat tak, že pro účely určení jak exportovatelného přebytku, tak průměrné ztráty na tunu produktu je třeba zohlednit všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto článku bez ohledu na to, zda byly skutečně zaplaceny náhrady;

– nařízení č. 1762/2003 a 1775/2004 jsou neplatná, a že

– přezkum nařízení č. 1837/2002 neodhalil skutečnosti, jimiž by mohla být dotčena jeho platnost.

K nákladům řízení

69 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původních řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporům probíhajícím před předkládajícími soudy, jsou k rozhodnutí o nákladech řízení příslušné uvedené soudy. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Na základě čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 1260/2001 ze dne 19. června 2001 o společné organizaci trhů v odvětví cukru je pro účely výpočtu exportovatelného přebytku třeba od spotřeby odečíst všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto článku bez ohledu na to, zda byly skutečně zaplaceny náhrady.

Článek 15 odst. 1 písm. d) zmíněného nařízení je třeba vykládat tak, že pro účely určení jak exportovatelného přebytku, tak průměrné ztráty na tunu produktu je třeba zohlednit všechny objemy vyvážených produktů podle tohoto článku bez ohledu na to, zda byly skutečně zaplaceny náhrady.

Nařízení Komise (ES) č. 1762/2003 ze dne 7. října 2003, kterým se pro hospodářský rok 2002/03 stanoví dávky z výroby v odvětví cukru a nařízení Komise (ES) č. 1775/2004 ze dne 14. října 2004, kterým se pro hospodářský rok 2003/04 stanoví dávky z výroby v odvětví cukru, jsou neplatná.

Přezkum nařízení Komise (ES) č. 1837/2002 ze dne 15. října 2002, kterým se pro hospodářský rok 2001/02 stanoví dávky z výroby a koeficient pro doplňkovou dávku v odvětví cukru neodhalil skutečnosti, jimiž by mohla být dotčena jeho platnost.

Podpisy.